

VARO ELEFANTTIASI!

KUINKA PÄÄSTÄ IRTI EGOSTA, LUODA YHTEYS MUIHIN JA PELASTAA MAAILMA

Johdanto

Tämä on suomenkielinen lyhennelmä kirjasta "Mind Your Elephant – How to get rid of your ego, connect with others and save the world" Englanninkielisen kirjan voi ladata ilmaiseksi internetistä (www.mindyourelephant.org).

Vaikka maailma on teknologisen kehityksensä huipulla ja moni on saanut osansa yltäkylläisestä elintasosta, onnea ei voi rahassa mitata. Lyhyesti sanottuna kolme asiaa on epäkunnossa: ihmiset, ihmissuhteet ja yhteiskunta.

Ihmiset epäkunnossa

Ihmiset elävät päivästä toiseen tavoitellen omaa etuaan ja pyrkien selviytymään maailmassa muita vastaan. Vaikka raha ei olisikaan sinulle itseisarvo, niinkuin monelle on, täytyy sinun silti maksaa pois opintolainasi, luottokorttivelkasi, asuntolainasi ja kuukausittaiset laskusi. Tämä on pakottanut ihmiset juoksemaan rahan perässä yhä kiihtyvään tahtiin. Ihmiset ryntäilevät kotoa töihin, uuvuttavat itsensä usein epämiellyttävässä työssä ja kiihuttavat kotiin muutamaksi tunniksi ennen kuin pitää taas mennä nukkumaan, että voi toistaa saman huomenna. Useimpia motivoi töissä kolme ajatusta: milloin on seuraava palkkapäivä, milloin saan palkankorotuksen ja milloin on seuraavan kerran lomaa. Meidät on leimattu kuluttajiksi ja käyttäydymme sen mukaan. Luulemme saavamme osan onnea ostamalla. Usein se on kuitenkin lyhytaikaista mielihyvää. Monelta puuttuu syvempi tarkoitus elämään. Ihmisiä ohjaa ego.

Kirjan johdannossa Tomi Astikainen kertoo lisäksi:

- Miten hän päätyi ymmärrykseen egosta
- Miten hän päätyi kirjoittamaan kirjan liftatessaan Euroopassa
- Mitä heräämisellä tarkoitetaan
- Miten erottaa kuultu, järkeily ja koettu totuus

Ihmissuhteet epäkunnossa

Suhteemme toiseen ihmiseen – niin tuttuun kuin vieraaseenkin – rakoilee nyt enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Perheen parissa ihmiset saattavat olla puhumatta toisilleen vuosikautia. Yksinäisyys vaivaa niin nuoria kuin vanhojakin; enää eivät syrjäydy vain teinit vaan myös eläkeläisetkin. Työpaikoilla välit ovat usein tulehtuneet, kiusaamista esiintyy nykyään aikuistenkin keskuudessa ja työpahoinvointi on lisääntynyt. Ihmiset eivät usein tunne naapureitaan ja erilaisuutta tuntuu olevan hankala sietää. Ymmärryksen puute ihmisten välillä näkyy myös suuremmissa mittakaavassa; hyväksikäyttö, riisto, väkivalta, korruptio ja muu kieroutunut käytös on tulosta äärimmäisestä individualismista. Kun oma egomme on etusijalla, emme koe olevamme yhteydessä toisiimme.

Yhteiskunta epäkunnossa

Taluskriisi, ruokakriisi, ympäristöongelmat, epidemiat, sodat... Koko järjestelmä on kriisissä. Kaksi prosenttia väestöstä hallitsee 50% varallisuudesta. 20% käyttää 80% luonnonvaroista. Suurin osa maailman köyhistä elää resurssirikkaissa maissa, mutta järjestelmä vie rikkaudet muualle. Lisääntyvä työttömyys, kodittomuus ja köyhyys alkaa vaivata yhä enemmän myös niin sanottuja länsimaita. Pienen eliitin ohjailema poliittinen järjestelmä tuntuu kaukaiselta tavalliselle ihmiselle, jonka ainoa tapa vaikuttaa on äänestää vaaleissa muutaman vuoden välein. Ihmiset puhuvat riistokapitalismista ymmärtäen kyllä velkaperusteisen rahajärjestelmän vaikutukset, mutta ei sitä miten se toimii. Egokeskeiset ihmiset ovat olleet omiaan riistämään muita välittämättä seurauksista. Mutta voiko näin jatkua?

Entä sitten?

Herättävätkö jotkin näistä kysymyksistä mielenkiintosi:

- Onko levottomuus, tyytymättömyys tai tylsistyminen sinulle luontaista?
- Mietitkö usein tulevaisuutta; sitä mitä pitäisi tehdä?
- Onko menneisyys taakka? Pohditko mitä olisi pitänyt tehdä tai jättää tekemättä?
- Tuntuuko olosi joskus yksinäiseltä, tyhjältä tai eristäytyneeltä?
- Onko elämässäsi ihmisiä, jotka ajavat sinut raivon partaalle; jotka eivät vain tajua?
- Ahdistavatko yhteiskunnan asettamat vaatimukset? Pelkäätkö ettet pärjää?
- Tuntuuko siltä, että elämässä pitäisi olla muutakin kuin työntekoa?
- Haluaisitko lisää yhteisöllisyyttä omaan elinympäristösi (perheeseen, työpaikalle, kaupunkiin)?
- Haluaisitko jättää jälkipolville paremman maailman?

Epäilemättä elämme myrskyisää aikaa ihmiskunnan historiassa. Ihmisillä on paha olla, perhe- ja ihmissuhteet rakoilevat ja koko planeetta tuntuu olevan kriisissä. Kuitenkin, vaikka toiset näkevät vain huonot puolet, on uudenlainen parempi maailma jo kehityksessä. Yhä useampi ihminen on heräämässä ymmärrykseen siitä, mikä elämässä on oikeasti tärkeää.

Ubuntu

Jotta voisimme rakentaa paremman maailman ei ole muuta vaihtoehtoa kuin aloittaa muutosprosessi omasta itsestään. Siksi tämä teksti on järjestetty afrikkalaisen Ubuntu-filosofian mukaan: ”minä olen, koska sinä olet, koska me olemme”.

Ennen kuin voimme pelastaa maailman, on meillä oltava ihmiskunta, joka ymmärtää että kaikki ovat samalla puolella ja sidoksissa toisiinsa. Tarvitaan vahvoja ihmissuhteita. Jotta tämä ymmärrys ja tällaiset suhteet olisivat mahdollisia on meidän jokaisen luovuttava ego-keskeisestä ajattelusta ja oman edun tavoittelusta muiden kustannuksella. Muutoksen on lähdettävä yksilötasolta.

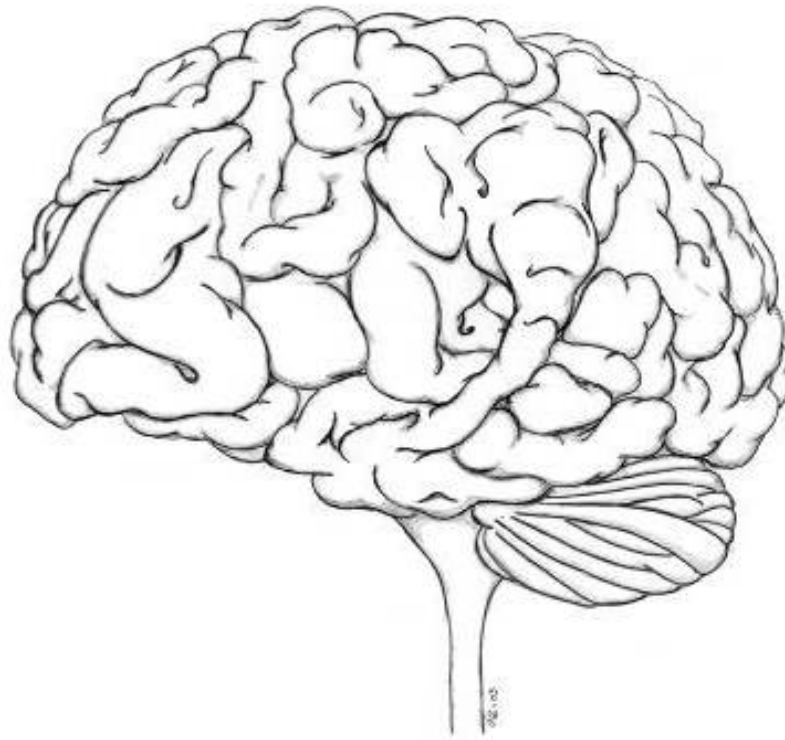
Ensimmäinen luku keskittyy yksilöön: ”Minä olen”. Se pureutuu valheelliseen minä-kuvaan, joka useimmilla meillä vielä on. Siinä pyritään löytämään vastauksia kysymyksiin omasta itsestä: ”Miten voin ymmärtää egoani?”, ”Mistä tiedän että hallitsen itseäni?”, ”Kuka olen, ellen egoni?”.

Toisessa luvussa ubuntu ulottuu jo ihmissuhteisiin: ”Minä olen, koska sinä olet”. Siinä pyritään pois ihmisten välisestä keinotekoisesta eristäytyneisyydestä ja näkemään yksittäisten suhteiden merkitys. Se rakentaa ymmärrystä terveistä ihmissuhteista, joissa ego ei ole etusijalla. Se voi antaa vastauksia kysymyksiin ihmisten välisestä yhteydestä: ”Miksi minun pitäisi huolehtia muista?”, ”Miten voin parantaa ihmissuhteitani?”, ”Miten yksilökeskeisyydestä päästään yhteyteen muiden kanssa?”.

Kolmas luku tarkastelee koko yhteiskuntaa: ”Minä olen, koska sinä olet, koska me olemme”. Siinä rakennetaan parempaa maailmaa yhteisöllisyyden kautta. Se antaa vihjeitä tulevasta ja kertoo mitä voit tehdä tänään, että huomina olisi parempi paikka.

Tekstistä löytyvät ajatukset eivät ole kenenkään omia. Viisaus on kerätty laajalti mm. buddhalaisuudesta, taolaisuudesta, hindulaisuudesta, kristinuskosta, Kabbalasta, Bahá’í-uskosta, gnostilaisuudesta, vapaa-ajattelijoilta, nykypäivän tieteestä, designista ja teknologiasta. On hämmästyttävää huomata kuinka samat ideat nousevat pintaan ympäri maailmaa. Tämä on ihmiskunnan jaettua tietoisuutta, jota tiede ei vielä pysty selittämään.

Tarina kietoutuu Annan ja mystisen Opettajan kohtaamisen ympärille, joka vie meidät elefanttien kiehtovaan maailmaan.

“On tullut aika herätä unestamme. Jotta näin tapahtuisi, oikean viestin on saavutettava sydämemme ja nostatettava mieleemme uudelle tasolle.”

-Ervin Laszlo kirjan esipuheessa-

Luku 1: Varo elefanttia!

Vaikkakin Anna Were oli kovin sosiaalinen luonteeltaan, hän oli aina tuntenut itsensä yksinäiseksi sudeksi. Hänestä tuntui, että hän on aivan yksin tässä maailmassa. Anna oli ottanut kohtalon omiin käsiinsä, valmistunut parhailla arvosanoilla arvostetusta yliopistosta ja lopulta... päätynyt kortistoon. Hän oli hämmentynyt, mutta tiesi, että jotain suurempaa oli tuloillaan kuin työ monikansallisessa yrityksessä.

Anna oli päättänyt lähteä veneajelulle kirkastaakseen ajatuksensa. Siellä hän päätyi sirorakenteisen, kirkkaansiniseen kaapuun pukeutuneen henkilön, joka esitteli itsensä opettajana. Heti esittäytymisen jälkeen opettaja kysyi Annalta: "Miten onnistuit kasvattamaan elefanttisi noin isoksi?". Näin heidän keskustelunsa alkoi.

A: Mitä että? Mistä sä puhut?

- Elefanttisi... Miten siitä tuli noin kauhean iso?

A: Mikä elefantti?

- Tuo, joka kulkee mukanas.

A: Öö... tuota... Ei mulla oo mitään elefanttia.

- Onhan. Et ole tainnut huomata sitä aikaisemmin. Et ehkä ole ollut tietoinen sen olemassaolosta.

A: Miks mulla ois elefantti?

- Hyvä kysymys. Kerro sinä se: Miksi raahaat sitä mukanas?

Anna ei voinut ymmärtää mistä opettaja höpisi. Hän piti opettajaa vanhuudenhöperönä. Kun Anna vain toljotti mykistyneenä, opettaja päätti valaista häntä.

- Eikö niin, että suurin osa elämästäsi on ollut aikamoista draamaa?

A: Niin varmaan. Aika paljon on tullu paskaa niskaan.

- Sanoisin sitä elefantin lannaksi.

A: Mitä?

- Puhutaan siitä myöhemmin. Sinulla on siis ollut paljon murheita, ihmiset ovat olleet epäoikeudenmukaisia sinua kohtaan ja sinun on pitänyt sietää kaikenlaisia ikäviä asioita. Mutta nyt olet saavuttanut menestyksen, eikö totta?

A: No enpä tiedä menestyksestä, mutta kieltämättä paljon paremmin menee kuin aikaisemmin.

- Olet ylpeä saavutuksistasi, eikö niin?

A: Joo-o...

- Mutta näytät silti hämmentyneeltä.

A: No sitä olen. En oikein tiedä mihin suuntaan pitäisi mennä.

- Miten olisi sisäänpäin? Oletko valmis tutustumaan elefanttiisi?

Hetki hetkeltä keskustelusta tuli yhä omituisempaa. "Onko sisälläni elefantti?" Anna ihmetteli. Ehkä hän oli ajatellut ääneen, koska opettaja vastasi.

- Kyllä siellä on. Toiset sanovat sitä egoksi, toiset itseksi, ja jotkut mieleksi. Minä kutsun sitä elefantiksi. Se on paljon tarkempi ilmaus kuin mikään näistä epäselvistä ammattimaisista termeistä.

A: Ahaa... Ymmärrän.

- Todellako?

A: No en oikeastaan. Kerro lisää.

- Siitä asti kun synnyit, olet ollut vallitsevan kulttuuriin vaikutuksen alaisena. Ehdollistaminen alkoi hyvin pienenä. Mitä kuvittelet vallitsevan kulttuurin olevan?

A: Kaipa tämä on länsimainen kulttuuri.

- Totta, mutta se ei ole ihan mitä tarkoitin. Kysymyksessä oli vihje: mitä sinä ajattelet?

A: Mitä minä ajattelen? Minä... Minuuden kulttuuri? Itsenäisyyden kulttuuri?

- *Sekin on totta. Alamme päästä lähemmäksi. Yritäpä vielä kerran. Tarkastele kysymystä: mitä sinä ajattelet?*

A: Ajattelen...

- *Aivan oikein.*

A: Mitä?

- *Synnyit ajattelun aikakautena.*

Hetken aikaa Anna luuli ymmärtävänsä, mutta nyt hän oli vain enemmän hämmentynyt. Mitä ihmettä tällä oli tekemistä elefanttien kanssa?

- *Siinä sitä sitten oltiin; pieni viaton tyttö kasvaa ja oppii uutta joka päivä... ja loittonee koko ajan kaiken alkulähteestä. Sitten eräänä päivänä vanhempasi tai joku muu aikuinen heittää kysymyksen ilmaan: mikä sinusta tulee isona?*

A: Niin...

- *No, mitä vastasit?*

A: *Halusin tulla monitoiminaiseksi. Ei minulla ollut yhtä yksittäistä unelma-ammattia. Halusin tehdä kaikenlaisia eri asioista.*

- *Hyvä. No mikä oli tuon kysymyksen vaikutus?*

A: *Vaikutus? Ehkä tulin enemmän tietoiseksi siitä mitä tulevaisuus tuo tullessaan; että minun pitäisi tulla joksikin.*

- *Aivan. Sanoisin, että tulit hiukan vähemmän tietoiseksi, sillä ehdollistava kulttuuri sanoi sinulle, että sinun pitäisi huolehtia tulevaisuudesta.*

A: *Nyt en taida ymmärtää.*

- *Miten tulevaisuussuuntautunut olet?*

A: *Aika lailla. Minulla on suuret suunnitelmat ja kunnianhimoa. Asetan tavoitteita ja teen kaikkeni niiden saavuttamiseksi.*

- *Ok. Se on pitkän tähtäimen ajattelua. Luultavasti joku on kertonut sinulle, että se on hyve. Ja onhan se, jos se ei koko ajan hallitse sinua.*

A: *Kyllä se hallitsee. Olen levoton. Murehdin myös lyhyen tähtäimen tulevaisuudesta tosi paljon. Tuntuu, ettei vuorokaudessa ole tarpeeksi tunteja ja mietin mitä pitäisi tapahtua huomenna. Taidan tajuta pointtisi. Mun pitäisi elää enemmän tässä hetkessä, olla läsnä.*

- *Fiksusti päätelty. Mutta älä sano, että sinun "pitäisi olla" jotain. Ole vaan.*

A: *Ok. No mitäs tällä on tekemistä elefanttien kanssa?*

- *Hyvä kysymys. Elefanti rakastaa ongelmia. Se kehittää uusia ongelmia ratkaistavaksi koko ajan. Kun olet saanut yhden ratkaistuksi niin toinen syntyy. Syötät elefanttiasi jatkuvasti, kun murehdit tulevaa.*

A: *Ymmärrän. Ja eikös se ole sama juttu menneisyyden kanssa?*

- *Kyllä on. Taidat olla hyvin avoin ihminen. Sinuun on helppo tutustua henkilökohtaisella tasolla. Pitääkö paikkansa?*

A: *Todellakin.*

- *No, miten esittelet itsesi kun esimerkiksi tutustut uusiin ihmisiin joiden kanssa tulet työskentelemään?*

A: *Revin sydämeni auki. Kerron koko elämäntarinani; kaikki ylä- ja alamäet. Mun mielestä se on hyvä tapa osoittaa esimerkkiä; tuoda ilmoille avoimuutta ja luottamusta.*

- *Voi olla. Mutta samalla samaistut noihin ylä- ja alamäkiin. Luulet, että se olet sinä. Ilman tuota tarinaa et olisi mitään, eikö totta?*

A: *Niin tietysti.*

- *Ei. Se on sinun elefanttisi estradilla. Sinä olet vain tässä ja nyt. Sinä et ole tarina menneisyydestä, etkä kuvitelma tulevaisuudesta.*

Anna hukkuu ajatuksiinsa hetkeksi, mutta hänen täytyi myöntää, että opettaja oli oikeassa. Anna hymyili miettiessään itsekseen: ”Nyt tajusin. Hokasin sen täysin. Koko elämäni luulin olevani ajatukseni, egoni... elefanttini.” Hän jatkoi:

A: Olin kerran tilanteessa, jota kuvailit aikaisemmin, missä kaikki kertoivat elämäntarinansa. Jälkeenpäin yks porukasta sano mulle: ”Oli uskomatonta kuulla miten rankka elämä useimmilla on ollu. Sun tarina ei nyt niin rankka ollu, mutta useimpien oli.”

- Ja minkälainen olo sinulle tästä tuli?

A: Ärsytti! En tietysti sanonut mitään ääneen, mutta tajusin sisälläni, että haluan oman tarinani olevan ainakin yhtä dramaattinen kuin muiden, tai pahempi...

- Näetkö nyt että se oli elefanttisi, joka loukkaantui?

A: Joo. Ihan hullua ajatella noin.

- Se on hullua.

A: Eli yritätkö sanoa, että elefantti haluaa mun elämän menevän huonosti?

- Kyllä. Se ruokkii itseään huolilla ja ongelmilla, joita se luo. Sinun tapauksessa tämä vielä korostuu kun olet niin tunteellinen. Luultavasti jotain elämänaikanasi tapahtui, joka sai sinut hakemaan sympatiaa muilta.

A: Totta, mutta ei puhuta siitä.

- Selvä. Voitko nyt vastata ensimmäiseen kysymykseeni: Miten elefanttisi tuli noin iso?

A: Tietysti. Elefanttini kasvoi kasvamistaan, koska ilman että oisin tiedostanu sitä jatkoin sen ruokkimista huolilla ja murheilla, jotka liittyy menneeseen ja tulevaan. Irtaannuin elämästä – tästä hetkestä. Koska en ollut siitä tietoinen, en myöskään tiedostanut kuka oikeastaan olen.

- Mahtavaa. Olen ylpeä sinusta.

Vene tuli satamaan ja opettaja vaiken. Anna odotti odottamistaan, että opettaja sanoisi jotain. He astuivat veneestä sanomatta sanaakaan. Kun he nousivat satamaan opettaja puhui vihdoinkin:

- Se että olet luullut olevasi ajatuksesi – sillä on varmasti ollut vaikutusta myös ihmissuhteisiisi.

A: Voi kyllä. Paljon draamaa.

- Selvä. Entäpä oletko löytänyt tarkoituksesi? Oletko pystynyt elämään sen mukaan?

A: Enpä oikeastaan. Halusin muuttaa asioita parempaan suuntaan, mutta en onnistunut. Syytiin siitä muita. Syytin yhteiskuntaa. Syytin jopa koko maailmaa, mutta en ottanut siitä vastuuta itse. Se taisi olla taas se elefantti.

- Hienoa, että huomaat sen.

A: Niin on.

- Minun pitää nyt mennä.

Anna hätäntyi, kun opettaja kääntyi kannoillaan ja lähti astelemaan pois päin sanomatta mitään muuta. Annalla oli vielä monia kysymyksiä vailla vastausta; hänen elefantistaan, muiden elefanteista ja koko maailman elefanteista. ”Mitä teen?” hän huudahti kun opettaja poistui.

- Varo elefanttiasi!

Et ole elefanttisi

Ihmiset kärsivät usein poukkoilevasta ja hallitsemattomasta ajattelusta eivätkä välttämättä ole edes tietoisia siitä. Jatkuva ajatusten virta, turhat murheet ja vähäpätöiset häiriötekijät aiheuttavat levottomuuden tilan, joka jatkuu päivästä toiseen. Yleensä ihmiset vielä luulevat, että nämä ajatukset ovat heidän omiaan, tai että he ovat yhtä kuin nämä ajatukset. Mutta voinko sanoa, että nämä ovat minun ajatuksiani? Jos näin on, niin kuka se minä on?

Ego on harhaanjohtava ja monimerkityksinen sana, joten käyttäkäämme sen sijaan vertauskuvaa elefantista. Elefantti on mielikuva siitä kuka olet. Se on muodostunut henkilöhistoriaasi ja vallitsevaan kulttuurin liittyvän ehdollistamisen kautta – aina varhaisesta lapsuudestasi lähtien. Kun ihmiseltä kysyy ”kuka olet?”, vastaukseksi saa yleensä nimen, iän, harrastuksen, ammatin, tittelin tai jonkin näiden yhdistelmän. Näistä mikään ei kuitenkaan ole ihmisen syvin olemus: kaikki ne ovat vain etikettejä siitä, mitä olemme vuosien mittaan itseemme liittäneet. On yleistä samaistua tähän valheelliseen minä-kuvaan. Jos sinua ohjaa elefantti, et ole poikkeus.

Jos ajattelet, ettei tämä voi pitää paikkansa, se on elefanttisi normaali puolustusreaktio. Aina kun se kokee olevansa uhattu se heittäytyy puolustuskannalle. Joka tapauksessa, sinä et ole yhtä kuin elefanttisi. Sinä olet tietoisuus sen takana, tietoisuus joka muuttuu jatkuvasti. Pystyt tarkkailemaan elefanttiasi ja ohjaamaan sen käytöstä. Kovan harjoituksen jälkeen voit jopa päästä siitä kokonaan eroon.

Kirjan 1. luvussa Tomi

Astikainen kertoo lisäksi:

- Käsityksensä Jumalasta
- Vallitsevasta kulttuurista
- Vasemman ja oikean aivopuoliskon eroista ja sen merkityksestä
- Asunnottomuudesta oppimiskokemuksena
- Elefanttimaisesta käyttäytymisestä
- Pelon käsittelystä
- Rakkaudesta

*“Olen se, jonka kautta tiedän,
että olen”*

-Nisargadatta Maharaj-

Kärsimys on kärsällisten ravintoa

Elefanti nauttii huolista, murheista ja ongelmista. Mitä huonommin sinulla menee, sitä kovemmassa vauhdissa elefanttisi on. Ja jos sinulla menee hyvin, elefanti yrittää tuottaa uusia ongelmia elääkseen.

Pakkopullasukupolvi

Omistushalu, kiire, pelko, hetkellinen mielihyvä ja epävarmuus tulevaisuudesta ovat nyky-yhteiskunnan riittoisimpia tuntemuksia. Koemme, että meidän on pakko selviytyä, pakko menestyä, pakko voittaa. Mutta kaikki nämä tuntemukset tulevat elefantilta. Muista ettei elefanttisi ole luultavasti saanut nauttia pääsi sisäisestä lintukodosta vaan se on altistunut ehdollistamiselle vuosien ajan. Se mitä elefanttisi ajattelee voi olla hyvinkin kaukana siitä mitä sinä tarvitset, kuka sinä olet ja mikä saa sinut tyytyväiseksi.

Onnellisuuden tavoittelu luo kärsimystä

Kaikenlainen himo ja ahneus johtaa kärsimykseen. Niin myös pyrkimys tulla onnelliseksi jossain myöhemmässä vaiheessa. Tätä voidaan kutsua ”sitku-ajatteluksi”: otan vapaata töistä sitku projektista tulee hyvät bonukset, lähden kiertämään maailmaa sitku lapset saadaan omilleen, alan tehdä rakastamaani vapaaehtoistöitä sitku...

Avainsana: hyväksyminen

Buddhan oppien mukaan paras tapa päästä kärsimyksestä on hyväksyä se. Hyväksyessään ettei lopulta ole mitään mihin täysin luottaa tai mitään mikä takaa pysyvän onnellisuuden, alkaa ottaa kaiken vastaan tulevan sellaisena kuin se on. Kun hyväksyy kaiken lahjana, silloin kärsimys vähenee.

“Miksi olet onneton? Koska 99,9 prosenttia kaikesta mitä ajattelet ja mitä teet koskee itseäsi. Eikä sellaista ole.”
-Wei wu Wei-

Elefanti on ottanut niskalenkin

Useimmille elefantin hallinnassa eläminen on arkipäivää. Jos haluamme ottaa elämämme takaisin haltuun pitää meidän ensin oppia tunnistamaan elefanti, ja sen jälkeen oppia hallitsemaan sitä.

Elefantin ääni

Erilaiset näennäisesti ylimääräiset tarpeet ja mielihalut tulevat yleensä elefantilta. Tarkkaile ajatuksiasi. Kun huomaat sellaisia sanoja kuin "haluan", "tarvitsen", "himoitsen", tiedät että elefanti on äänessä. Myös "isi-kieli" kuuluu elefantin sanavarastoon: "pitäisi tehdä", "voisi tehdä", "tekisin" voi paljastaa elefantin läsnäolon. Yleensä lähes kaikki mitä ajattelet tulee elefantilta; mitä sisimmässäsi tunnet on sinua itseäsi.

Se loppuu NYT

Elefanti elää menneisyydessä ja tulevaisuudessa. Jos keskityt elämään tässä hetkessä ja olemaan läsnä, ei elefantille jää paljoakaan reviiriä. Jos olet ollut elefanttisi otteessa pitkään ja kiirehtinyt paikasta toiseen hätäillen tulevasta ja menneestä, sinun voi olla vaikea hyväksyä, että elämä on tässä ja nyt. Hetkesi on pelkästään nyt, ei 15 minuuttia sitten tai ensi vuonna.

Helppoja tapoja keskittyä nykyhetkeen on tietoisesti tarkkailla esimerkiksi omaa hengitystä tai verenkiertoa. Voit myös tarkkailla tähtitaivasta tai liikkua luonnossa ja kiinnittää huomiota sen yksityiskohtiin, ilman että nimeät kaikkea. Elefanttisi sanoo mielellään että siinä nyt on jotain risuja ristissä tai että tuolla on puu, mutta jos et anna sen ennakkoluulojen häiritä voit nähdä uskomattoman värien skaalan ja harmonian heti kun astut ovesta ulos.

Pelosta rakkauteen

Kaikki ihmisen tuntemukset syntyvät kahdesta perustunteesta: pelosta tai rakkaudesta. Kielteiset tuntemukset ovat vain pelon variaatioita ja miellyttävät tuntemukset tulevat rakkaudesta. Hyväksy se, että elefanttisi on peloissaan. Jonkin verran aikaa ja harjoitusta vaativa mutta suhteellisen helppo tapa päästä elefantista eroon on keskittyä rakkauteen.

*"Joillakin aivojen lörpöttely
etenee niin kovaa vauhtia, että
tuskin pysymme ajatustemme
perässä."*

-Jill Bolte Taylor-

Luku 2: Krokotiili hammaslääkärissä

Anna makasi nurmikolla ja tuijotti pilviä, jotka lipuivat hiljalleen auringon ohi. Hän hymyili ja hengitti vapautuneesti. Opettajan tapaamisesta oli kulunut muutama kuukausi. Anna oli ymmärtänyt mistä hänen elefantissaan oli kyse: hän oli löytänyt mielenrauhan. Yht’äkkiä tämä harras hetki katkesi. Anna hätkähti huomattessaan, että hänen vierellään oli joku. Se oli opettaja.

A: Hitsi että pelästyin. Mistä sä oikein tupsahdit? En huomannut mitään.

- En häiritse muita kun en kulje elefantin kanssa.

A: Niinpä tietysti.

Anna hymyili, vaikkakin piti opettajan huumorintajua kuivakkaana. Hän oli hyvillään, että opettaja oli palannut. Nyt opettaja kysyi häneltä toisen kysymyksen: ”Pitääkö krokotiilin käydä hammaslääkärissä?”.

A: Mitä? Lopeta nyt nuo arvoitukset. Odotin, että haluaisit kuulla miten olen käyttänyt antamaasi tietoa. Olen miettinyt elämäni ja sitä minkälainen vaikutus elefantilla on ollut.

- Kerro vaan. Olen pelkkänä korvana.

A: Selvä. Joitakin vuosia sitten ajattelin, että kaiken pitää mennä niinkuin haluan. Itseluottamukseni oli pilvissä ja olin röyhkeä muita kohtaan. Menestys toi lisää menestystä ja egoni – jota sanot elefantiksi – kasvoi kasvamistaan.

- Miten se vaikutti käyttäytymiseesi?

A: Vääristyneen minä-kuvan takia mun käyttäytyminen sosiaalisissa tilanteissa oli kamalaa. Itseasiassa se ei edes ollut minä-kuva: se oli heijastus mun elefantista. Mutta olin sokaistunut, koska tykkäsin siitä sellaisena kuin se on. Eikö niin?

- Kuullostaa siltä, että kotitehtävät on tehty. Jatka vaan.

A: Sitten alkoi tulla epäonnistumisia. Se oli ennenkuulematonta mulle. Niin kuin sanoin aikasemmin, en ottanut vastuuta epäonnistumisista vaan syytin niistä muita. Jos en pystynyt syyttämään yksittäisiä ihmisiä, syytin instituutioita tai vaikka koko maailmaa. Siihen tarvittiin monia pettymyksiä ja yksi erittäin rohkea ihminen, joka sai mut huomaamaan, että se oli mun vika. Mun piti muuttua.

Tarina näytti kiehtovan opettajaa.

- No, mitä tapahtui?

A: Olin kiitollinen tälle henkilölle – olen vieläkin – ja aloin rakentaa itseäni uudelleen paljon nöyremmällä asenteella.

- Mitä teit?

A: Asetin oppimistavoitteita, keräsin palautetta käyttäytymisestääni, tein persoonallisuustestejä, luin paljon itsensäkehittämiskirjoja, kirkastin tarkoitukseni ja arvoni... Tein kaikenlaisia juttuja, mitä nyt pahasti osumaa ottaneelta elefantilta voi odottaa.

- Käytät elefanttivertauskuvaa hyvin hienosti.

A: Joo, tykkään siitä. No kuitenkin; yritin ajatella itseni pois kurjuudesta. Mietin, mietin ja mietin. Lopulta ajattelin, että olen muuttunut, koska näennäisesti taas menestyin.

- Mutta etkö sittenkään ollut?

A: Ehkä olin oppinut jotain, mutta elefanttini oli kuitenkin puikoissa.

- Voitko antaa esimerkin?

A: Mulla oli pakottava tarve olla oikeassa. Ajattelin vieläkin että tehdään niin kuin minä sanon tai ei tehdä ollenkaan. Kieltäydyin kuuntelemasta muiden mielipiteitä, saatika että olisin yrittänyt ymmärtää muiden taustaa, erilaista kielenkäyttöä tai sitä, miksi he olivat niin vahvasti omien mielipiteidensä takana. Hitsi, mulla saattoi olla ihan sama ajatus asiasta, mutta väittelin silti, koska käytin vain eri sanoja ilmaisemaan samaa asiaa.

- Eli sinun piti voittaa kaikissa tilanteissa, vai mitä?

A: Ei kun elefanttini piti voittaa.

Anna kääntyi ottamaan jotain repusta. Hän antoi opettajalle kirjan, jonka otsikko oli ”Yhdeksän oivalluksen tie”.

- Hmm... James Redfield. Kuulostaa tutulta. Mitä opit tästä?

A: En ole vielä lukenut sitä loppuun, mutta opin jo hallintadraamojen käsitteen. Huomasin, että olen toistanut niin sanottua ”minä parka” -itsesäälidraamaa – sain sen kasvatukseni kautta, eli se johtuu vanhempieni omista hallintadraamoista.

- Miten se liittyy siihen mitä kerroit aikaisemmin?

A: Tämä itsesäälidraama selittää aikaisempaa käyttäytymistäni – sitä että yritin saada huomiota kertomalla surullista tarinaani ja syyttämällä koko maailmaa, jos asiat eivät edenneet niin kuin halusin. Mutta vaikka huomasin sen itsessäni, tunsin oloni avuttomaksi... en tiennyt miten päästää siitä irti, ennen kuin ymmärsin että taakka, jota kannoin, olikin elefanttini.

- Aivan. Eli se auttoi kun huomasit elefantin olemassaolon.

A: Kyllä. Se auttoi paljon kun pystyin tekemään eron oman itseni ja mieleni luoman egon välille.

Opettaja ei näyttänyt tyytyväiseltä. Anna ihmetteli, miksei opettaja ollut onnellinen siitä, että hän oli oppinut niin paljon.

- Et ole vieläkään vastannut kysymykseeni.

A: Mihin kysymykseen?

- Pitääkö krokotiilin käydä hammaslääkärissä?

Anna oli mykistynyt: ”Mitä tällä oli tekemistä minkään kanssa?”. Sitten hän tajusi, että häntä testattiin jälleen, ja vastasi kysymykseen mielellään.

A: Ei. En usko, että krokot käy hammaslääkärillä.

- Ja miksiöhän?

A: Koska niillä on ihan hyvä purukalusto.

- Miksi?

A: Mistä mä tietäisin... ehkä ne harjaa tarpeeksi usein.

- Aivan oikein. Mutta kuka harjaa niiden hampaat? Eiväthän ne voi sitä itse tehdä, vai voivatko?

Anna tiesi, että tällä oli jotain tekemistä sen kanssa mitä hän oli jo oppinut. Hän antoi opettajan odottaa vastausta. Hän tiesi, ettei ajattelu veisi häntä kovin pitkälle, joten hän vain tuijotti taivaalle... Hän antoi katseensa lipua taivaalla, pilvestä toiseen, ja alaspäin pilvistä puihin... ”Lintu?” hän säpsähti itseksensä.

A: Sillä on se lintu. Se lintu on hammaslääkäri!

- Loistavaa. Pluvianus aegyptius on suomeksi krokotiilinvartija. Tiesitkö sen?

A: En oikeastaan.

- Miksi?

A: Tiesin vain, että se on se krokotiililintu.

- Niinpä. Miksi luulet, että ihmiset liittävät tämän linnun krokotiiliin?

A: Koska ne hengaa yhdessä niin paljon.

- Kyllä. Miksi luulet, että krokotiili päästää linnun suuhunsa eikä syö sitä?

A: Koska se on hyödyllinen.

- Taas oikein. Ja mitä lintu siitä hyötyy? Tekeekö se krokotiilille vain palveluksen?

A: Ei. Eiköhän se syö jotain krokotiilin hampaiden väleistä.

- Aivan. No, miksi tällaista suhdetta kutsutaan?

A: Krokotiilinvartijat Osuuskunta... En mä tiedä...

- Yritä nyt. Miksi sitä sanotaan kun kaksi epätodennäköistä lajia elää täydessä yhteisymmärryksessä ja auttaa toisiaan? Mikä se suhde on?

A: Symbioosi?

- Kyllä. Se on vastavuoroinen suhde. 1800-luvulla symbioosiksi määriteltiin ”epätodennäköisten lajien rinnakkaiselo”.

Anna onnitteli itseään päättelykyvystään. Mutta hän oli silti ymmällään.

A: Mitä tällä on tekemistä elefanttien kanssa?

- Pystytkö nimeämään epätodennäköisiä lajeja?

A: Mitä?

- Symbioottisessa, vastavuoroisessa rinnakkaiselossa molemmat organismit hyötyvät toisistaan – itseasiassa ne eivät pärjäisi ilman toinen toistaan.

A: Niin. Mitä sitten?

- Krokotiilin ja krokotiilinvaritjan lisäksi yleisiä symbioottisia suhteita ovat esimerkiksi mehiläiset ja pölyttävät kukkaset, tokot ja Caridea-katkaravut, vuokkokalat ja merivuokot, ihminen ja hevonen. Pystytkö nimeämään ihmisryhmiä, jotka olisivat tällaisessa rinnakkaiselossa?

A: Enpä oikeastaan.

- No, käännetään asia toisinpäin. Tiedätkö ihmisryhmiä, jotka eivät tule toimeen keskenään?

A: Totta kai. Tarkoitatko vaikka poliiseja ja mielenosoittajia?

- Kyllä. Ketä muita?

A: Israelilaiset ja palestiinalaiset... Vanhat ja nuoret... Miehet ja naiset... Hutut ja tutsit... Näitähän on vaikka millä mitalla.

- Niinpä. Kuinka luulet, että voisimme olla paremmin samalla aaltopituudella ja tulla toimeen keskenämme?

A: Päästämällä irti elefanteistamme. Ymmärtämällä yhteistyön arvon! Huomaamalla sen, että oma elämäni riippuu muista... Luulisin.

- Kyllä, kyllä ja kyllä! Olen ylpeä edistymisestäsi.

Vaikka oli alkanut tihkua vettä, Annan hymy oli leveä. Opettaja otti esiin sateenvarjonsa ja lähti tyypilliseen tapansa ilman varoitusta.

A: Älä tee tätä taas! Kerro lisää! Hei... Mikä on kotitehtävä?

- Käy hammaslääkärillä.

Kultainen sääntö 2.0

Hillel sanoi Toorasta: ”Rakasta naapuriasi kuin itseäsi. Kaikki muu on vain kommentteja.” Tämä myötätunnon viesti on kaikkien valtauskontojen ja filosofioiden ydin. Ehkä olemme käyttäneet liikaa aikaa kommenteista riitelyyn, kun koko sen ajan olisimme voineet toteuttaa ydinviestiä. Maailma voisi olla jo parempi paikka. Tämä sama viesti on myös ubuntu-filosofian toinen osa: ”Minä olen, koska sinä olet”. Vaikka tämä ei olisi meille luontaista käyttäytymistä nykyisessä yhteiskunnassa, voimme alkaa harjoittaa sitä milloin tahansa. Siinä missä ajattelutapa ohjaa käytöstä, joskus käytös voi ohjata ajattelua uuteen suuntaan. Voit teeskennellä olevasi myötätuntoinen tullaksesi myötätuntoiseksi. Meillä ei ole enää varaa ajatella olevamme erillisiä ihmisiä. Tiede on nyt todistanut, että olemme kaikki alunperin lähtöisin Afrikan mantereelta. DNA-tutkimuksen perusteella olemme sukua myös linnuille, liskoille, sammakkoeläimille, muille nisäkkäille ja jopa kasveille. On aika ymmärtää, että olemme kaikki samalla puolella. On aika keskittyä rakkauteen pelon sijaan. Kaikki se kärsimys, jota olemme saaneet todistaa, on kutsuhuuto muutokseen.

Nokia-sukupolvi

Kun maapalloa katsoo avaruudesta, ei siinä näy rajoja. Sama pätee bittiavaruuteen. Nokian ’Connecting People’ (’Yhdistämme ihmisiä’) on motto, joka kuvaa sitä, kuinka ihmiset ovat saavuttaneet toisensa teknologian avulla. Etenkin nuorempi sukupolvi alkaa nähdä itsensä maailmankansalaisina. Alamme yhä enemmän ymmärtää maapallon järjestelmänä ja huomata sen osien vuorovaikutussuhteet.

Enemmän kuin antamisen iloa

Olemme pitkään toimineet egolähtöisesti ja pyrkineet vain saamaan itsellemme niin paljon kuin mahdollista. Näennäisesti pyyteettömätkin teot ovat olleet egolähtöistä itsekästä toimintaa: auttamalla toista saamme siitä mielihyvää. On aika siirtyä anteliaisuuteen ja muiden palvelemiseen sen itsensä takia. Egottomassa suhteessa voi nähdä itsensä toisessa, ja koska kaikki on lopulta yhtä ja samaa on järjetöntä vahingoittaa toista. Uuden ajan ihmissuhde on parhaimmillaan täynnä synergiaa: kokonaisuudesta tulee vahvempi kuin osiensa summa.

”Elämme kaaoksen aikaa, joka on yhtä otollinen niin katastrofeille kuin uusille mahdollisuuksillekin.

Kuinka suunnistamme tässä ajassa? Vastaus on: yhdessä.”

-Margaret Wheatley-

Kirjan 2. luvussa Tomi Astikainen kertoo lisäksi:

- Miten oppia olemaan riippuvainen muista
- Miten aikomukset vaikuttaa anteliaisuuteen
- Mikä on luontainen kommunikaatiotyylisi
- Mitä on arvostava haastattelu (AI)
- Miten toimia paremmin elämäkumppanina, vanhempana, lapsena ja johtajana ilman egoa
- Miten ymmärtää omaa ja toisten työskentelyä
- Siirtymisestä tekemisen arvostuksesta olemiseen

Elefanti krokotiilin suussa

Synergististä suhdetta on vaikea saavuttaa, koska siihen tarvitaan molempia osapuolia. Ei riitä, että vain sinä olet herännyt ja tietoisuutesi on noussut uudelle tasolle.

Tunnista elefanti molemmissa osapuolissa

Sinun pitää osata kommunikoida niidenkin kanssa, jotka eivät vielä ole käyneet läpi tätä muutosta. Muista tarkkailla myös itseäsi: jos elefanti pyrkii krokotiilin suuhun, siitä ei voi seurata mitään hyvää. Elefantin kommunikaatiotyylejä ovat aggressiivinen, passiivinen ja passiivis-aggressiivinen kommunikaatio.

Arvosta reilua kommunikaatiota

Reilulla kommunikaatiolla tarkoitetaan sitä, ettet kaihdakaan omien mielipiteidesi esille tuomista, mutta saat myös toisen osapuolen tuntemaan olonsa arvostetuksi ja kunnioitetuksi. Arvostavuus on myös sitä, että keskityt siihen mikä toimii ja rakennat uutta tilanteiden ja ihmisten hyviin puoliin vedoten. Käytä kysymyksiä enemmän kuin tiukkoja kannanottoja.

Roska-auton laki

Kiinnitä erityistä huomiota egokeskeisten ihmisten kohtaamiseen. He ovat kasaaneet paljon roskaa sisälleen: turhautuneisuutta, vihaa ja pettymyksiä. Kun lasti alkaa pureskia yli laitojen, on se kipattava jonkun päälle. Jos sinä osut silloin kohdalle, tiedät miten toimia: älä ota sitä henkilökohtaisesti. Hymyile, vilkuta, toivota hyvää jatkoa ja jatka eteenpäin.

“Ainoat teot, jotka eivät aiheuta vastareaktiota ovat ne, jotka on suunnattu kaikkien hyväksi.”

-Eckhart Tolle-

Elefantastiset ihmissuhteet

Keskinäiselle kunnioitukselle perustuvissa ihmissuhteissa ihmiset voivat luottaa siihen, että aina pyritään molempien voittoon eikä kummankaan tarvitse pelätä häviävänsä. Kumpikaan ei tarkoituksella vahingoita tai vähättele toista.

Tähtää egottomaan synergiaan

Molemmille osapuolille hyödyllinen suhde syntyy silloin kun käytetään empatiaa. On tärkeä ymmärtää sympatian ja empatian ero. Sympatia on tunne. Empatia on taito. Se tarkoittaa sitä, että pystyy kävelemään kilometrin toisen saappaissa. Mutta on hyvä muistaa, ettei se onnistu, jos omat kengät ovat vielä jalassa.

Myötäelämisen taito

Myötäeläminen on vielä pidemmälle vietyä kuin myötätunto. Se tarkoittaa sitä, että osaa olla iloinen toisen onnistumisista ja nautinnosta, vaikkei itse olisikaan tämän nautinnon lähde. Tämä pätee niin vanhempiin, jotka epäilevät, uskaltavatko laskea lastaan maailmalle kuin polyamoriseen rakkaussuhteeseen, jossa osapuolet sallivat kumppanilleen vapauden rakastaa myös muita.

Puhu kaikesta ja ole radikaalin rehellinen

Kun elefanti on poissa tieltä, ei ole tarvetta ottaa asioita henkilökohtaisesti, ja vaikeistakin asioista voidaan keskustella kunnioittavaan sävyyn. Elefantittomissa ihmissuhteissa kaikesta voidaan keskustella. Molemmat tietävät, että turhautumiset ja vihan, surun, pelon tai tuskan tunteet eivät ole henkilökohtaisia hyökkäyksiä toista kohtaan. Keskustelu ei kuitenkaan aina tule automaattisesti. Se on päätös, joka molempien on tehtävä. Puhuminen on tärkeää, koska emme ole ajatuksenlukijoita... vielä. Elefantiton ihminen puhuu kaikesta avoimesti ja rehellisesti, mutta osaa ottaa toisen tunteet huomioon ja olla loukkaamatta niitä.

“Kun ihmiset puhuvat, kuuntele täysin. Useimmat eivät koskaan kuuntele.”

-Ernest Hemingway-

Irtipäästämisen kulttuuri

Jotta voisimme siirtyä kohti parempaa maailmaa, koko ihmiskunnan on ensin päästettävä irti vanhoista arvoistaan, käsityksistään ja toimintatavoistaan. Todellisuus on paljon enemmän kuin mitä olemme rajallisilla aisteillamme ja pirstaloituneella ajattelullamme tottuneet näkemään.

Myönnä faktat

Valaistuminen tarkoittaa sitä, että myöntää tosiasiat niin kuin ne ovat. Pitää päästää irti tutusta ja turvallisesta, että voi nähdä todellisuuden. Pian rakkaus syrjäyttää pelon ja olemisesta tulee tekemisestä tärkeämpää.

Tee vähemmän, ole enemmän

Henkiselle kehitykselle on hyvä tehdä tilaa. Kiireisessä arjessa on niin paljon tekemistä, että pelkkä oleminen voi tuntua hullulta ajatukselta. Kuitenkin sitä tarvitaan, jotta pääset eroon ahneudesta, harhakuvitelmista ja kiintymyksestä epäoleellisiin asioihin.

Poista tarpeeton roina

Jotta osaisimme päästää irti egosta – siitä mitä olemme aina luulleet olevamme – voimme harjoitella vähemmän tärkeillä asioilla. Tee lista asioista, joita sinulla on, ja laita ne tärkeysjärjestykseen. Sitten luovu niistä yksitellen – myy tai anna pois – aloittaen vähiten merkityksellisestä. Voit merkitä listaan miten pahalta minkäkin pois antaminen tuntuu (asteikolla 1–10). Huomaat pian, miten elefanttisi on samaistunut tähän materiaan. Mitä enemmän saat poistettua listalta, sitä enemmän sinulle vapautuu tilaa – fyysisesti mutta myös henkisesti – tärkeämpien asioiden toteuttamiseen.

Se voi tuntua kuolemalta

Irtipäästäminen voi aluksi tuntua pahalta, jopa siltä kuin olisi kuolemaisillaan. Se johtuu siitä, että kaikki tuttu ja turvallinen vaihtuu uuteen ja arvaamattomaan. Ja se onkin eräänlainen kuolema. Kun ego väistyy, voit syntyä uudelleen ja kasvaa aikuiseksi.

*“Päästäessäni irti siitä mitä olen,
minusta tulee se, mikä saatan
olla.”*

-Lao Tzu-

Luku 3: Muurahaisten yhteiskunta

Anna heräsi synkkänä sunnuntaiaamuna. Hän luuli kuulleensa ovikellon soivan, mutta ei halunnut nousta vuoteesta. Hänellä oli pieni jomotus viimeisestä päähänpistosta vetää kännit. Ovikello soi taas. "Kuka siellä voi olla tähän aikaan?" hän ajatteli ja pakotti itsensä ylös avatakseen oven. Hän yllättyi nähdessään ovella opettajan.

- Terve Anna. Toivottavasti olen herättänyt sinut. Saanko tulla sisään?

A: Mitä? Joo. Älä välitä tästä sotkusta.

Anna laittoi vedenkeittimen päälle ja pesaisi naamansa. Hän ei vaivautunut kysymään, miten opettaja tiesi missä hän asuu. Pian molemmat istuivat sohvalla lämpimät teekupit käsissään. Hiljaisuus särkyi, kun opettaja kysäisi: "Onko muurahaisilla johtajaa?"

A: Ei hemmetti, tässä sitä taas mennään. Älä esittele yhtään uutta eläintä elämäni. Hammaslääkärikäynti ei mennyt kovin hyvin.

- Ne ovat hyönteisiä.

A: Mitä? Joo, hyönteisiä, ihan sama... Mulla on huonoja uutisia.

- Kerro.

A: Taisin epäonnistua kotitehtävässä. Heti sen jälkeen, kun viimeksi tapasimme, poikaystäväni pudotti pommin. Hän sanoi olevansa erittäin rakastunut minuun, mutta haluaisi olla myös muiden kanssa.

- Kuinka reagoit?

A: Raivostuin, tietysti. Juoksin ulos hänen asunnostaan ja puhkesin kyyneliin. Tiedän mitä sanot seuraavaksi, että mun olis pitänyt pystyä hallitsemaan elefanttiani. Mutta se oli liikaa.

- Ei, tämänhän on mahtavaa. Sait kokea tosielämän haasteen kahden ensimmäisen oppitunnin asioista. Huomaan ettet pysty keskustelemaan tästä nyt. Tulen takaisin viikon päästä. Muista kuka oikeasti olet ja miten voit saada yhteyden muihin. Mitä tapahtuukin, ota se lahjana.

Opettaja poistui palatakseen viikon päästä kuten oli luvannut. Nyt Anna oli paremmin valmistautunut.

A: Tervetuloa. Olen niin pahoillani, etten viime viikolla voinut ottaa vastaan yhtään uutta oppia.

- Ei se haittaa. Kerropa minulle mitä tapahtui sen jälkeen.

A: Olin pari päivää yksikseni ja kävin läpi tuntemuksiani. Tajusin etten se ollut minä kehen sattui, vaan elefanttini. Otin sen lahjana.

- Hienoa. Pääsitkö takaisin yhteyteen poikaystäväsi kanssa?

A: Joo. Tajusin, ettei hän missään kohtaa maininnut jättävänsä minua. Hän oli todella rehellinen. Ei hän ollut pettänyt minua. Hän halusi jatkaa kanssani ja rakastaa minua, mutta ei voinut olla täysin tyytyväinen pelkästään minun kanssani. Hän selitti, että täytän 90 % hänen tarpeistaan, mutta että 10 % puuttuu.

- Niinkö? Mitä päätit?

A: Suhteeseemme saattaa tulla yksi henkilö lisää... yhteinen ystävämmä. Se kuulostaa oudolta, mutta me kolme olemme ok sen kanssa. Hän on kuin sisko minulle, ja näyttää olevan aidosti rakastunut poikaystäväni. Epäilisin tätä kovasti, jos se olisi kuka tahansa muu, mutta hänet hyväksyn. En tiedä yhtään mitä tapahtuu, mutta ainakin nyt tiedämme toistemme todelliset tunteet. Itseasiassa tuntuu, että poikaystäväni kiintymys ja rakkaus minuun on vain kasvanut sen jälkeen kun annoin hänen olla mitä hän on. Vapauttamalla hänet vapautin itseni... olemaan rehellisempi.

- Hyvä. En utele sen enempää henkilökohtaisuuksia. Voimmeko mennä eteenpäin?

A: Joo.

Anna oli ottanut valmiiksi kynää ja paperia. Hän oli innoissaan elämän seuraavasta oppitunnista. Itseasiassa Annasta tuntui, että hän oli vähän huijannut: hän oli käyttänyt koko lauantain ahmiakseen tietoa muurahaisista.

A: No, mikäs se uusi kysymys muurahaisista olikaan?

- Onko muurahaisilla johtajaa?

A: Keossa on kuningatar, mutta Deborah Gordonin mukaan kuningatar keskittyy pelkästään munimaan.

- Mainiota. Olet tainnut taas tehdä kotitehtäväsi huolella. Kuka on Deborah Gordon?

A: Hän on kollegoineen tutkinut muurahaisia yli kaksi vuosikymmentä Stanfordin yliopistossa.

- Ahaa. Siinä tapauksessa tiedät varmaan enemmän kuin minä.

A: Joo, tiedän paljon. En koskaan arvannut miten kiehtova muurahaisten maailma voisi olla. Eivät ne oikeastaan tarvitse johtajaa.

- Miksi niin?

A: Muurahaisyhdyskuntia sanotaan joskus superorganismeiksi, koska näyttää siltä, että muurahaiset toimivat yhtenäisenä kokonaisuutena, työskennellen kollektiivisesti koko yhdyskunnan hyväksi. Se on järjestelmä, jonka osat käyttävät pelkästään paikallista tietoa ja itseohjautuvat. Ei ole tarvetta hierarkialle.

- Olen vaikuttunut. Se oli täsmälleen mitä halusin kertoa. Eikös olekin upea ajatus: yhteistoiminta yhteisen hyvän vuoksi?

A: Joo. Se oli se mikä sai mut innostumaan murkuista. Vaikkakin se oli vähän pettymys, että kun ihmiset huomasivat mitä muurahaisilta voidaan oppia, tätä tietoa alettiin käyttää lähinnä vain sotilaallisiin ja johtamisen tarkoituksiin.

Anna ymmärsi mitä oli juuri sanonut. Hetken hän oli uponneena ajatuksiinsa.

A: Hetkinen. Oliko pointtisi se, että voimme oppia muurahaisilta, mutta tähän asti olemme käyttäneet tuota viisautta väärin tarkoitukseen?

- No, jos niin sanot. Olet löytämässä jotain suurenmoista. Voisitko kertoa lisää siitä, kuinka muurahaiset toimivat?

A: Toki. Kuten sanottua, mikään yksittäinen muurahainen ei ohjaa muiden käytöstä. Niinpä yhdyskuntien koordinoitu käytös johtuu siitä miten työläiset hyödyntävät paikallista informaatiota.

- Mitä tarkoitat?

A: No, jos tarkkaillaan niiden päivittäisen ruoankeruureissun alkua: pieni partiolaisten joukko palaa keoon ja kommunikoi keräjille reitin suunnan ja kuinka turvallinen se on. Ja jos nämä keräjät palaavat menestyksekkäästi ruoan kanssa, se rohkaisee useampia muurahaisia omaksumaan ruoankeräjän roolin ja poistumaan pesästä. Ei ole mitään tarvetta arvioinnille tai valvonnalle. Se on hajautettu järjestelmä.

- Ahaa. Nyt sinä todella opetat minua.

Anna oli ylpeä hyvästä valmistautumisestaan. Hän oli tempautunut tarinaan ja halusi kertoa lisää.

A: Keräilyn ja partioinnin lisäksi muurahaisilla on myös keon kunnossapidon ja jätehuollon tehtävät. Kun ympäristön olosuhteet muuttuvat, muurahaiset voivat nopeasti omaksua uuden roolin.

- Miten se tapahtuu?

A: Kun muurahaiset ovat poistumassa pesästä, ne kommunikovat pesään palaavien muurahaisten kanssa ja päättävät minkälaisia töitä tarvitaan juuri nyt. Näin ollen, jos ruokaa on tarjolla lisää, suurempi määrä muurahaisista omaksuu keräilijän roolin. Tai jos keko kaipaa kunnostusta, keräjästä voi hetkessä tulla huoltaja.

- Selvä. Anna käytännön esimerkki.

A: Joo. Olin jokunen vuosi sitten lomalla Espanjassa. Olin illalla läikyttänyt jotain makeaa pöydälle ja tahra jäi siihen yöksi. Aamulla huomasin, että siihen oli syntynyt muurahaisten valtatie. Tarkkailin hetken, miten järjestelmällisesti ne toimivat. Sitten päätin pilaila niiden kustannuksella ja läikyttää vettä niiden tielle.

- Mitä tapahtui?

A: Siitä tuli hetkellinen kaaos, ja useimmat muurahaiset lähtivät säntäilemään villisti. Se, että ne kykenivät muodostamaan kiertotien alle minuutissa, oli osoitus siitä, ettei se ollut paniikkia. Ne vain tilapäisesti vaihtoivat partiorooliin ja kommunikoivat muille uuden reitin.

- Vaikuttavaa toimintaa. Luuletko, että ihmisorganisaatio pystyisi toimimaan näin?

A: Ei ikinä.

- Niinkö? Tarkoitatko, että muurahaiset ovat meitä älykkäämpiä?

A: No... niinpä kai.

Anna punastui hieman kun tajusi miten mieletöntä se oli. ”Ihmiset ovat luomakunnan kruunu... niinpä niin.”, hän ajatteli itsekseen. Oli vielä yksi asia mistä Anna halusi puhua.

A: On jotain mitä en oikein ymmärrä.

- Mitä se on?

A: Yksi yllättävimpiä havaintoja Gordonin tutkimuksissa on se, että puolet muurahaisista vain rentoutuu ja lepää keossa, tekemättä mitään.

- Onko näin?

A: On. Eivät ne olekaan niin kovia paiskomaan töitä!

- Minkä luulet niiden roolin olevan?

A: Ei niillä ole roolia. Ehkä ne ovat reservissä, jos jotain sattuu.

- Voisiko olla niin, että näennäisesti hyödyttömilläänkin muurahaisilla on joku tarkoitus? Miksi muuten puolet niistä tylsistyisi tekemättä mitään?

A: Senpä juuri haluaisin tietää.

- No, onko sinulla siihen vastausta?

A: Joo, mietin yhtä asiaa, mutta se on tosi hölmö ajatus.

- Mikä se on?

A: Voisiko olla että ne – hyvin murkkumaisella tavalla – meditoivat ja silloinkin kantavat kortensa kehoon koko superorganismien menestyksen puolesta? Voisiko tämä olla salaisuus siihen, että ne ovat olleet olemassa jo 110–130 miljoonaa vuotta ja levinneet melkein maailman joka kolkkaan?

- Voi olla. Oletko lukenut Mark Twainin ”Mikä on ihminen”?

A: En. Miten niin?

- Siinä sanotaan: ”Ajattelijana ja suunnittelijana muurahainen on villi-ihmisen tasolla; itseoppineena taiteiden asiantuntijana hän on etevämpi kuin yksikään villi-ihminen; ja yhdessä tai useammassa henkisessä ominaisuudessa hän on yhdenkään ihmisen saavuttamattomissa, villin tai sivistyneen!”

Emme tarvitse kontrollia

Tähän mennessä olemme vannoneet hierarkian, kontrollin, ennustettavuuden ja johtamisen nimeen. Johtajuutta toki tarvitaan jokaiselta yhteisön jäseneltä, mutta kuten voimme muurahaisilta oppia, kontrollin täytyy vaihtua ketterään yhteisön koordinointiin ja kehittämiseen. Siinä korostuu tiedon avoin saatavuus, roolien vaihtelu, jatkuva kommunikointi muiden kanssa sekä yhteinen päämäärä. Kyllä mekin osaamme itseorganisoitua; siitä on hyvänä esimerkkinä lukuisat avoimen lähdekoodin yhteisöt Internetissä, jotka ovat tuoneet mukanaan aivan uuden ilmaistalouden.

Puolet muurahaisista ei tee mitään

Olemme luulleet, että muurahaiset ovat kovin työteliäitä otuksia, mutta tutkimusten perusteella se ei pidä paikkaansa. Ehkä ihmisetkin oppivat pian arvostamaan myös olemista, eikä vain jatkuvaa tekemistä. Työn merkitys tullaan määrittelemään uudelleen. Automaation kehittyessä ihmistä ei enää kannata pitää rutiininomaisissa töissä, kun koneet voivat tehdä työt tehokkaammin ja paremmin. Voisiko ihmisten osaaminen vapautua kokonaisvaltaisempiin, henkistä kapasiteettia edellyttäviin töihin? Pitääkö koko järjestelmän muuttua? Pitääkö meidän hyväksyä ettei työ ole kaikki kaikessa?

Kilpailu ei riitä

Jos muurahaiset kävisivät veristä kilpailua keskenään, niiden yhteiskunta olisi kaaoksessa. Kilpailulla on kyllä paikkansa ja aikansa, mutta kaikkien luonnon järjestelmien elinkelpoisuuden kannalta yhteistyön toimivuus on paljon kriittisempää. Voisiko kehosi toimia jos sisäelimet, bakteerit ja solut kilpailisivat keskenään?

Olemme sidoksissa toisiimme

Meidän ei tarvitse lisätä yhteisöllisyyttä ja yhteistyötä, vaan poistaa esteitä sen tieltä. Me olemme jo sidoksissa toisiimme. Emme vain ole huomanneet sitä täysin tässä kilpailua ja ahneutta korostavassa yhteiskunnassa. Meillä ei ole enää varaa jatkaa vanhan mallin mukaan, jos haluamme selvitä.

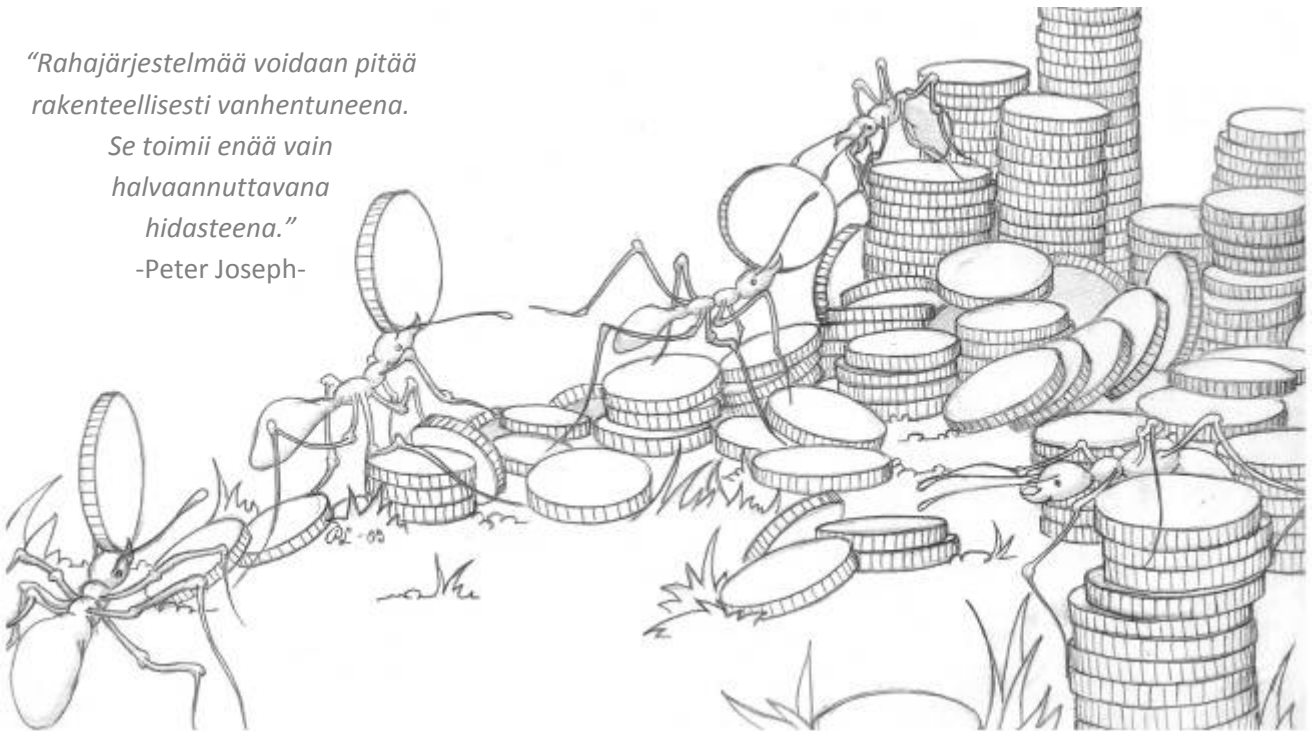
Kirjan 3. luvussa Tomi Astikainen kertoo lisäksi:

- Kolme vaihtoehtoista tulevaisuudenkuvaa
- Rahajärjestelmän haittavaikutuksista
- Esimerkkejä yksilöiden ja yhteisöjen vaihtoehtoista nykyiselle järjestelmälle
- Teknologisen kehityksen merkityksestä
- Oppeja yhteiskunnallisen yrittäjyyden, polyamorian ja avoimen-lähdekoodin yhteisöjen käytännöistä
- Muutostarpeista eri osa-alueille yhteiskunnassa
- Tavasta löytää elämälle uusi innostava suunta

“Rahajärjestelmää voidaan pitää rakenteellisesti vanhentuneena.

Se toimii enää vain halvaannuttavana hidasteena.”

-Peter Joseph-

Epäterveellinen rahajärjestelmä

Ego on ajanut rahajärjestelmän kriisiin. Elefantti on polkemassa työteliäät muurahaiset allensa. Ihmiset, yritykset ja valtiot kaatuvat velkataakan alla. Tarkoituksellista tai ei, rahaeliitillä menee paremmin kuin koskaan, samalla kun niin sanottu keskiluokka pienenee koko ajan ja yhä useammat köyhtyvät.

Järjestelmän tuottama arvomaailma

Vaikka niin usein väitetään, ahneus, oman edun tavoittelu ja elitismi ei ole ihmisluonnossa. Ne ovat järjestelmän tuottamia arvoja, joita ei nähty metsästäjä-keräilijäyhteisöissä ennen rahajärjestelmän syntyä.

Kuka rahaa tekee?

Mistä raha tulee? Kuka sen laskee liikkeelle? Yhä useampi on huomannut rahajärjestelmän toimimattomuuden, mutta silti harva on kiinnostunut näistä peruskysymyksistä. Keskuspankkivetoinen vähimmäisvarantojärjestelmä oikeuttaa pankit luomaan uutta rahaa aina kun joku ottaa velkaa. Euroopassa varantovaatimus on 2 % eli pankilla täytyy olla 2/100 lainatusta rahasta kansallisen keskuspankin holvissa. Muu raha on siis vain nollia ja ykkösiä pankkileillä, eikä sillä sinällään ole mitään arvoa.

Entä kuka maksaa korot? Lainaa vastaan luodaan vastaava peruspääoma, mutta lainanantaja odottaa myös korkoa. Tätä koron määrää ei luo kukaan. Rahaa velan takaisin maksuun ei ole koskaan tarpeeksi liikkeellä, ja on väistämätöntä, että joku epäonnistuu. Näin pankit saavat konkurssitilanteissa reaaliomaisuutta kuten asuntoja, autoja, yrityksiä, koneita, laitteita ja mitä nyt vakuudeksi on annettu. Köyhät köyhtyvät ja rikkaat rikastuvat.

Luonto ja ihmiset kärsivät

Elätkö vapaudessa vai velkaorjuudessa? Ikävien ihmiskohtaloiden ja kokonaisten valtioiden kurjistumisen lisäksi voittoa tavoittelevalla järjestelmällä on vielä eräs vakava sivuvaikutus. Jatkuvan kasvun tavoittelu vaatii sen, että tuotteita tehdään helposti särkyviksi tai muuten vanhentuviksi, jotta uusi tuote voidaan myydä tietyn ajan kuluttua. Tämä on johtanut hälyttävään luonnonvarojen riistoon ja saastuttamiseen. Media on vakuuttanut ihmiset siitä, että kaikenlaisia turhia tuotteita tarvitaan, jotta järjestelmä pysyisi kasassa.

Taluskriisiin ei ole olemassa ratkaisua nykyisessä järjestelmässä. Maailmalla on paljon esimerkkejä paikallisrahajärjestelmistä, jotka eivät vain takaa talouden toimintaa, vaan myös lisäävät ihmisten luottamusta toisiinsa ja kannustavat yhteistyöhön. Näitä kokeiluja pitää tukea, eikä vain odottaa, että velkavetoinen järjestelmä tervehtyisi. Tämäkin voi olla kuitenkin vain välivaihe matkalla kohti uutta arvomaailmaa.

Kohti uudenlaista yhteiskuntaa

Sosialismin ja kommunismin lisäksi ihmisten on vaikea nähdä vaihtoehtoja kapitalismille. Vaikka monet ymmärtävätkin kapitalismin heikkoudet (ja joissain tapauksissa hirveyden), he pitävät kapitalismia itsestäänselvyytenä. Olemme kuitenkin jo alkaneet huomata ns. ilmais-, lahja- ja vertaistalouden esiinnousun, jonka teknologinen kehitys on mahdollistanut. Meidän ei siis tarvitse ajatella, että ainoa vaihtoehto kapitalismille olisi paluu vanhaan – vaihdantatalouteen tai jopa metsästys-keräilijä-yhteiskuntaan. Voimme rakentaa uudenlaisen yhteiskunnan, joka perustuu kehittyneelle tieteelle, teknologialle ja ihmisyydelle.

Tasavertaiset mahdollisuudet avain onneen

Absoluuttinen tasa-arvo on myytti, johon on turha pyrkiä, mutta tasa-arvoisten lähtökohtien varmistaminen kaikille on inhimillisemmän yhteiskunnan perusta. Jo nykytekniikalla ja perustoimintojen automatisoinnilla kaikille pystyttäisiin turvaamaan ruokaa, vettä, suojaa, sanitaatiota ja mitä nyt ihminen elääkseen tarvitsee. Mahdollisuus siihen on jo olemassa; tarvitaan vain tahtoa. Meidän ei pitäisi enää kilpailla näin perustavaa laatua olevista ihmisoikeuksista. Se luo vain kitkaa yhteiskuntaan ja lisää psykologista stressiä aiheuttaen koko yhteiskunnan rakoilua. Muutosta parempaan ei kuitenkaan saada syntymään itsestään, koska nyky-yhteiskunta ei ole tasa-arvoinen ja pieni eliitti hallitsee yhä kasvavaa työväenluokkaa. On kuitenkin myös nykyisen eliitin etu, että koko ihmiskunta kehittyy uudelle tasolle. Siihen tarvitaan arvojen muutosta; elitismien, oman edun tavoittelun, ahneuden ja epärehellisyys on annettava tilaa uudelle kulttuurille.

Tarvitaan uusi kulttuuri

Kun perustoimeentulo on taattu kaikille, ihmiset kokevat olevansa yhtä ja ego ei ole esteenä, keskittyy huomio järjestelmän kehittämiseen, ei sen säilyttämiseen. Uusiksi arvoiksi nousee ihmisarvo, oikeudenmukaisuus, anteliaisuus, riittävyys ja mielekäs yhdessä tekeminen.

- **Ketterä kehittäminen ja yhdessä luominen:** Ihmiset ottavat osaa projekteihin, jotka ovat heille miellekkäitä ja antavat heille täyttymystä. Ratkaisuja luodaan sinne missä niitä tarvitaan. Ei pääse syntymään tiukkoja rakenteita, vaan kaikkea voidaan kehittää ketterästi.
- **Anteliaisuus ja riittävyys:** Ihmiset auttavat toisiaan ja jakavat resurssejaan kaikkien hyödyksi. Ei ole enää niukkuusajattelua, vaan parhaat käytännöt pääsevät liikkumaan vapaasti ympäri maailman.
- **Autenttisuus, tietoisuus ja dialogi:** Egottomat ihmiset pysyvät ajan tasalla siitä mitä maailmassa tapahtuu. Keskustelu perustuu rehellisyydelle ja luottamukselle. Ei tarvitse pelätä tulevaisuutta huijatuksi, koska epärehelliselle käytökselle ei ole motiivia.

Minkälaisen maailman sinä haluat nähdä?

Herääminen alkaa sinusta

Et välttämättä ole ollut samaa mieltä kaikesta mitä tähän asti olet lukenut, mutta jos pääsit tänne asti, luultavasti jokin sisälläsi sanoo, että muutos on välttämätön.

Päästä irti uskomuksista

Herääminen ihmiskunnan yhtenäisyyteen johtaa parempiin ihmissuhteisiin, joka puolestaan luo vankempia yhteisöjä ja lopulta yhteiskunnan. Emme voi tietää mitä tulevaisuus tuo tullessaan, mutta voimme osaltamme olla rakentamassa parempaa huomista. Jotta se olisi mahdollista, meidän on päästettävä irti juurtuneista käsityksistämme ja omaksuttava uudenlainen kulttuuri. Meidän on tehtävä niin kuin oikealta tuntuu, ei niin kuin aina ennenkin on tehty.

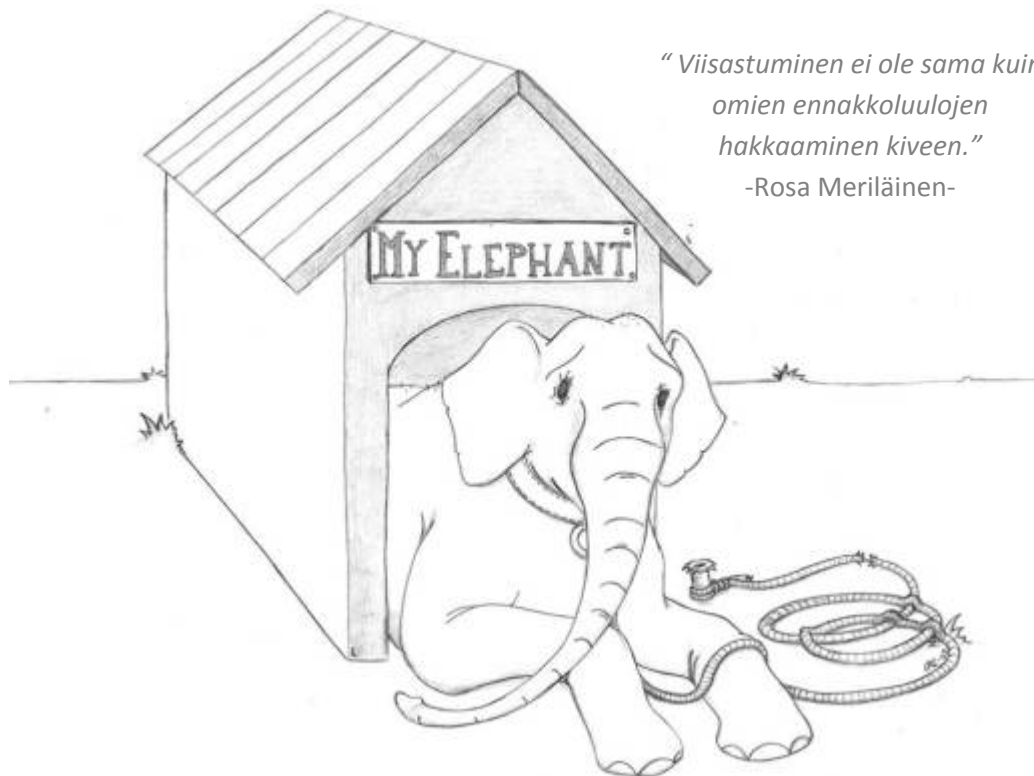
Päästä irti ahneudesta

Rahajärjestelmämme on vanhentunut. Se perustuu kieroutuneille arvoille ja keinotekoiselle niukkuudelle. Se lisää eriarvoisuutta ja rajoittaa mahdollisuuksia elää hyvää elämää. Se pyrkii säilyttämään eikä kehittämään. Voimme valita erilaisen tulevaisuuden ja lähteä rakentamaan sitä kohti. Jos valintamme perustuu ubuntulle alamme luomaan tulevaisuutta, jossa yksilön vapaus, pyytetön avunanto ja yhteisöllisyys korostuvat: ”minä olen, koska sinä olet, koska me olemme”. Yksilötasolla voimme jo nyt päästää irti ahneudesta ja tehdä tilaa uudelle arvomaailmalle.

Päästä irti järjestelmästä

Vanha järjestelmä ei enää toimi, ja elämme tällä hetkellä sen tuottamassa kärsimyksessä. Hyvä uutinen on se, että siirtymä uudelleen yhteiskuntaan on jo alkanut. Tarvitsemme yhteisen vision tulevaisuudesta, mutta sitäkin tärkeämpää on nykyisen toiminnan linjaaminen uuden suunnan kanssa. Toimitpa millä alalla tahansa tai vaikka olisit työtön, sinulla on tietty vahvuus mille voit rakentaa.

Siitä lisää itse kirjassa: www.mindyourelephant.org

Epilogi: Ymmärtämystä tulevaisuudesta

Anna oli liittynyt yritykseen, joka auttoi nuoria ihmisiä löytämään kutsumuksensa. Hän oli intohimoisen innostunut työstään, mutta oli lupautunut tekemään töitä vain 20 tuntia viikossa. Hän halusi jättää tilaa omalle kehitykselleen ja aikaa läheisilleen.

Anna ei ollut nähnyt opettajaa pitkään aikaan. Hän sormeili uutta käyntikorttiaan missä hänen nimensä oli yksinkertaisesti "A. Were". Hän aikoi antaa sen opettajalle, joka oli suostunut tapaamaan hänet vielä kerran. Anna oli vaatinut saada tietää mistä opettaja oli saanut kaiken viisautensa. Vastaus oli ollut hämmäntävä: "tulevaisuudesta". Mutta Annan mielestä se oli jotenkin järkeenkäypää. Opettajan viisaudessa oli kerta kaikkiaan jotain tuonpuoleista.

Hänen iPodissaan soi Beatlesin Imagine: "...Kuvittele, että ei ole paratiisia. Se on helppoa jos yrität. Ei allamme helvettiä. Yllämme vain taivaankansi. Kuvittele, että kaikki ihmiset elävät tätä päivää... Kuvittele, ettei ole valtioita. Se ei ole vaikeaa. Ei mitään minkä puolesta tappaa tai kuolla, eikä myöskään uskontoa. Kuvittele kaikkien ihmisten elävän rauhassa. Saatat sanoa minua haaveilijaksi, mutta en ole ainoa. Toivon että jonain päivänä liityt meihin, ja koko maailma on yhtä. Kuvittele, ettei ole omaisuutta. Pystytköhän siihen? Ei tarvetta ahneudelle tai nälälle; ihmisten veljeskunta. Kuvittele kaikkien ihmisten jakavan maailman... Saatat sanoa minua haaveilijaksi, mutta en ole ainoa. Toivon että jonain päivänä liityt meihin, ja koko maailma on yhtä."

Anna näki opettajan kipuavan ylös kalliota, jossa heidän oli määrä tavata. Anna ei ollut koskaan ollut täällä suurenmoisella paikalla, vaikka se oli vain puolen tunnin päästä hänen kotoaan. Ilta-aurinko valaisi puiden latvoja.

- Hei Anna. Pelkäänpä ettei minulla ole kovinkaan paljon aikaa. Annan sinulle 20 kysymystä, mutta sitten minun pitää mennä. Tämä on viimeinen kertamme yhdessä.

A: Ok. Olen niin iloinen että näen sinut taas, ja tietysti surullinen, että lähdet. Mutta koska aikamme on rajallinen, ei varmaan kannata kierrellä ja kaarrella tai riidellä siitä, oletko tulevaisuudesta vai et. Uskon sinua. Saan varmaan aloittaa henkilökohtaisella kysymyksellä, joka on vähän häirinnyt mua: Oletko mies vai nainen?

- Tämä voi olla hämmäntävää sinulle, koska yhteiskuntanne on laittanut niin paljon painoarvoa sukupuolirooleille. Hyvin varhaisessa lapsuudessa teidät on ehdollistettu omaksumaan joko naisen tai miehen rooli. Tämä on rajoittanut teitä ja olette samaistuneet rooliin. Me opimme löytämään tasapainon feminiinisyyden ja maskuliinisuuden väliltä. Painottamienne fyysisten ominaisuuksien perusteella näkisit minut varmaan enemmän naisena kuin miehenä. Tämä kysymys ei kuitenkaan ole mitenkään merkityksellinen enää.

A: Jaa-a. Olet oikeassa. Olihan se vähän hämmäntävä vastaus. Mutta taidan ymmärtää näkökantasi. Otetaanpa helpompi kysymys: oletko naimisissa?

- Avioliiton instituutio on jo kauan aikaa sitten hävinnyt yhteiskunnastamme. Se oli pitkälti juridinen järjestely, ja kun hankkiuduimme eroon useimmista laeista, sille ei ollut enää tarvetta. Yleisesti ottaen rakkaus ei enää ole rajoitettu yhteen ainoaan olentoon. Meillä on tapana rakastaa kaikkia ja kaikkea ympärillämme olevaa. Siltikin meillä on edelleen vankemmat suhteet rajalliseen määrään ihmisiä – lähimpiin kumppaneihin. Jotkut suosivat edelleen vain yhtä kumppania. Nykyisessä kumppaniipiirissämme, tällä hetkellä, on kaiken kaikkiaan seitsemän aikuista.

A: Aha. Selvennetään vielä... Ketä perheesesi kuuluu? Onko sinulla lapsia?

- Kaikki ovat perhettä. Ei ole rajoja, ei erottelua. Pidämme huolta toistemme lapsista ja saamme siitä paljon iloa ja onnellisuutta.

A: Kuulostaa kivalta... oudolta, mutta kivalta. No, mitä teet työksesi?

- Olen yllättynyt, että kysyt tätä vasta nyt. Eikös tämä ole ihmisten yleisin kysymys yhteiskunnassanne? Ei millään pahalla, mutta meistä on huvittavaa kuinka aikanne ihmiset samaistuvat työhönsä, koulutukseensa tai titteliinsä. Meidän yhteiskunnassamme kaikki tapahtuu vapaaehtoisen osallistumisen kautta. Ei meillä ole työpaikkoja sinällään; teemme sitä missä olemme hyviä ja mistä nautimme. Seuraava kysymyksesi on varmaan: "mikä on kannustin työntekoon?". Tätä voi olla vaikea käsittää, kun elätte vielä niin erillään toisistanne ettekä ole ymmärtäneet kaikkien asioiden ja olentojen välistä yhteyttä. Yhteiskunnassamme kannustin osallistua tulee siitä, että olemme kaikki yhtä: ei ole kilpailua, paitsi jalkapallokentällä ja järjestetyissä ideointikilpailuissa. Teille hyvä uutinen on se, että olette jo alkaneet herätä siihen, että pelkkä kilpailu hidastaa kehitystä; sama kuin käyttäisi oikeaa jalkaa tallaamaan vasemman päälle juostakseen nopeammin.

Tässä vaiheessa Anna päätti antaa opettajalle käyntikorttinsa missä luki "A. Were – Kumppani". Opettaja tutkiskeli korttia, hymyili hennosti ja odotti rauhallisesti seuraavaa kysymystä.

A: Pidän tuosta analogiasta. Ymmärrän, mitä tarkoitat. Epäilen tarvitaanko tuollaisessa yhteiskunnassa rahaa laisinkaan. Ei taida olla tarvetta tulla paremmin toimeen kuin naapurinsa, vai mitä? Mitä teillä sitten on? Mitä omistat?

- Olet oikeassa. Raha on vanhanaikainen työkalu, minkä tekin tulette pian huomaamaan. Teidän ajassanne ihmiset pitävät siitä vielä kiinni kynsin ja hampain, huomaamatta, että se on täysin kuvitteellinen käsite. Pankkitilillä olevilla numeroilla ei ole loppujen lopuksi mitään arvoa. Meillä ei ole omistamisen käsitettä enää laisinkaan. Suuren siirtymän jälkeen ensimmäinen prioriteettimme oli, että kaikille varmistetaan perustoimeentulo. Tajusimme että kaikkien kannalta on parasta, että jokaisella on tasavertaiset mahdollisuudet pärjätä. Meistä on sen myötä tullut paljon vahvempi laji. Mitä omistamiseen tulee, olisi tyhmää omistaa esimerkiksi auto. Osallistuvassa yhteiskunnassa kehitys etenee niin nopeasti, että jos sinulla olisi auto, se olisi pian vanhanaikainen. Kukaan ei tekisi siihen parannuksia, ja kaikki muut käyttäisivät parempia yhteisiä autoja. On uskomatonta, miten paljon tilaa vapautimme sillä, ettei asioita tarvinnut enää omistaa: ei ole enää tarvetta parkkipaikoille.

A: Tuo kuulostaa järkevältä, mutta en halua vielä luopua Bemarkista, jonka isä osti minulle. No, kuitenkin, mainitsit että varmistitte kaikkien perustarpeiden tyydyttämisen. Jos sinun ei tarvitse tehdä töitä elääksesi, kuka tekee ruoan? Kuka putsaa lattiat? Kuka tekee kaikki tylsät hommat?

- Suurin osa toistoa vaativista työtehtävistä on automatisoitu. Rakennuksissa on sisäänrakennetut siivousjärjestelmät. Perusruoantuotanto on automatisoitu, ja jakelu järjestetty niin, että ruokaa ja vettä on saatavilla joka puolella. Kuitenkin monet ihmiset pitävät ruoanlaitosta, joten on aika paljon yhteiskeittiöitä, johon kokoonnumme erikoisempien aterioiden pariin.

A: Eli ette tee töitä, ja automatisoitu infrastruktuuri pitää huolta perustarpeistanne. Miten käytätte aikanne? Eikö teillä tule tylsää?

- Ensinnäkin siinä on ero ettei "tee töitä" ja ettei "ole työpaikkaa". Se on vähän niinkuin muurahaiset, muistatko? Otamme osaa yhteisiin kehitysprojekteihin oman osaamisen ja mieltymysten puitteissa. Emme kutsu sitä työksi vaan osallistumiseksi. On totta, ettei meidän tarvitse osallistua joka päivä ja käyttää siihen koko päivää. Sijoitamme näihin projekteihin noin 5–10 % siitä mitä te kutsutte ajaksi. Muutoin on vapaus nauttia ja ottaa asioista selvää. Olemisella on paljon tekemistä suurempi merkitys. On tavallista vain istuskella ja tarkkailla luontoa tai tehdä jotain yhdessä. Ja ei se ole tylsää tosiaankaan. Se sana on poistunut käytöstä. Ei meillä sinällään ole "aika". Tulette pian huomaamaan, että aika on vain este. Siitä tulee pian tarpeetonta. Joten älä

huoli jos kellostasi loppuu patteri. Ai niin, se pitää vielä mainita, että olemisen ja nautiskelun lisäksi monet keskittyvät myös opiskeluun.

A: No, minkälainen opetusjärjestelmä teillä sitten on? Mitä opiskelit?

- Kiinnitäpää huomita kielenkäyttöösi, Anna. Elä enemmän tässä hetkessä. Emme vain opiskelleet; opiskelemme vieläkin: astrologiaa, avaruusmatkailua, meditaatiota, historiallista antropologiaa, musiikkia, valtameriä, tekniikkaa, jalkapalloa, kybernetiikkaa, leikkejä, molekyylibiologiaa, designia, geeniteknologiaa, informaatioteknologiaa, robotiikkaa, mediatuotantoa ja opetusta. Nämä ovat vain osa suosikkiaineistamme. Se mitä ja miten paljon opiskelee riippuu paljolti omasta mielenkiinnosta. Kaikenkaikkiaan viisaudella on suuri arvo yhteiskunnassamme. Se on enemmän kuin tietämystä tai älyä. Vaikkakin on tietty opintosuunnitelma minkä ihmiset käyvät läpi ollessaan 5–10 vuotiaita, lisäopiskelu on vapaaehtoista sekä oppijoiden että opettajien kannalta, ja nämä roolit vaihtuvat jatkuvasti. On esimerkiksi paljon sellaista, jota voimme oppia vastasyntyneiltä. He ovat aina lähimpänä luontoa ja kantavat vielä mukanaan viisautta edellisistä elämistään.

A: Huh, tuota on vähän vaikea sulattaa. Rehelligesti sanottuna en oikein kiinnittänyt huomiota siihen mitä sanoit, kun jäin miettimään kahta asiaa... ensinnäkin jalkapalloa, mutta en halua käyttää kysymystä siihen. Toinen oli se, kun käskit minua kiinnittämään huomiota kielenkäyttööni. Ymmärrän kyllä, että kieli luo todellisuutta, mutta miten te kommunikoitte? Onko englannista tullut kaikille yhteinen kieli?

- Selvä. Ensi kerran kun vaivut ajatuksiisi pidetään huolta, että teet sen hiljaisuudessa. Laitamme enemmän painoarvoa kuuntelulle kuin puhumiselle. Huomasimme että maailmassa tuli paljon väärinkäsityksiä, kun ei ollut yhteistä kieltä. Englanninkielestä ei ollut yleismaailmalliseksi lisäkieleksi sen rajoittuneisuuden vuoksi. Opiskelimme vanhempia kieliä kuten paalia, sanskriittiä, arabiaa ja kiinaa ja loimme maailmankielen, joka ei jätä tilaa tulkinnalle. Kielessämme äänteet – ääniaallot – ovat merkityksellisempiä kuin sanat itsessään. Kirjallisessa ilmaisussa se muistuttaa tieteellisiä kaavoja. Kun vanhan maailman sotkut oli selvitetty, huomasimme myös, että lajillamme on telepaattisia kykyjä. Se auttaa paljon. Yksi kommunikaatioon liittyvä asia on vielä se, että harjoitamme viisauden keräämistä. Keskitämme kaiken tietämyksen sinne mitä te sanoisitte Internetiksi. Se käännetään automaattisesti kaikille kielille.

A: Onko teillä vieläkin Internet? Mihin sitä käytetään?

- Sillä on kaksikin tarkoitusta. Toisaalta se toimii kaikille avoimena tietämyspankkina. Toisaalta se kerää kaiken datan, jota tarvitaan yhteiskunnan toimintojen pyörittämiseen.

A: Hetkinen... Internet pyörittää yhteiskuntaa? Ihan oikeasti, kuka päättää asioista?

- Pian kollektiivisen heräämisen jälkeen – mitä kutsumme suureksi siirtymäksi – purimme vanhanaikaisen poliittisen järjestelmän. Oivalsimme että uusien arvojen ja ymmärryksen vallitessa emme enää tarvitse päätöksentekijöitä. Lait, rajoitukset ja rangaistukset antoivat tietä maalaisjärjelle ja myötätuntoisille yhteisöille. Jäi jäljelle vain perustoiminnot: rakentaminen, ruoan tuotanto, kuljetus, saasteiden poisto, kierrätys ja sen sellaiset. Ei nähin tarvittu poliittista järjestelmää, vaan se voitiin ulkoistaa tietokoneiden hoitamalle päätöksentekojärjestelmälle. Se poisti niin paljon sotkua ja virheitä. Vapauduimme keskittymään kehittämiseen sen sijaan että pitelisimme vain naruista.

A: Vau! Tuo on järkevää. Aluksi ajattelin kysäistä, ettekö pelkää koneiden ylivaltaa, mutta sitten ymmärsin kuinka tyhmä kysymys se on. Ihmisethän suurin uhkamme on tähän mennessä ollut. Niin monta sota on aloitettu, kun emme ole pystyneet sopimaan asioista. Siitä tulikin mieleeni: mihin uskontokuntaan kuulut?

- No, me pystyimme sopimaan. Ihmiset ympäri maailmaa huomasivat, että lopulta kaikkien uskontojen opetukset tulevat samasta lähteestä. Kun he näkivät sanojen taakse – todelliseen viisauteen – he eivät enää ajatelleet omaa uskontoaan ainoana totuutena. Pian ei ollut enää

tarvetta uskonnolle sinällään. Tietämyksestä tuli paljon tärkeämpää kuin uskomuksista. Ihmisillä ei enää ole jumalolentoja. Jos jotain palvotaan, niin se on elämä tällä planeetalla. Rakastamme luontoa.

A: No niin, eiköhän siinä ollut tarpeeksi politiikkaa ja uskontoa. Kerro lisää itsestäsi: missä esimerkiksi asut?

- Asumme kaikkialla. Kun ymmärsimme, ettei omistamiselle ollut enää tarvetta, se vapautti ihmiset liikkumaan vapaasti alueelta toiselle, tapaamaan muita ihmisiä ja asumaan siellä missä milloinkin huvitti. Emme enää omista maata tai asuntoja. Jotkut ovat mieluummin yhdessä paikassa pidemmän aikaa ja toiset ovat liikkuvaisempia. Ovissa ei ole enää lukkoja, ainoastaan värikoodi, joka kertoo onko paikka käytettävissä tällä hetkellä. Punainen tarkoittaa varattua ja sitä että ihmiset haluavat yksityisyyttä. Keltainen tarkoittaa, että siellä on joku mutta että olet tervetullut liittymään seuraan. Vihreä tarkoittaa, että tila on tyhjä.

A: Kuulostaa kivalta. No miten te liikutte paikasta toiseen?

- Enimmäkseen kävelemme tai käytämme polkupyöriä, rullakenkiä, skeittilautoja tai hevosia. Kaupungeissa on liukukäytäviä ja monoraileja. Myös autoja voi tilata. Suuremmille etäisyyksille käytetään magneettijunia tai rahtilaivoja. Ei ole enää odottelua lentokentillä.

A: Skeittilautoja ja hevosia? En nyt ihan tuollaista odottanut. Minkälaisia kaupungit sitten ovat?

- Jotkin parhaista tekniikoista on jo keksitty. Oivalsimme että skeittilaudat ja hevoset olivat sekä helposti saatavilla että hyviä tapoja keskittää mieli nykyhetken liikuttaessa paikasta toiseen. Muuten kaatuu ja satuttaa itsensä. Kysyt minkälaisia kaupungit ovat. Vaikka kaupungit ovat yhteydessä toisiinsa, niitä on paljon erilaisia. Joitakin yhteisiä piirteitä löytyy. Kaupungit on optimoitu tilankäytön, energiankulutuksen ja infrastruktuurin suhteen. Ne ovat hyvin vihreitä, hiljaisia ja rauhallisia. Eläimet asuttavat kaupunkeja kanssamme. Yleensä kaupungit ovat ympyrän muotoisia ja muodostuvat useista kehistä, joilla jokaisella on oma tarkoituksensa. Kaiken kaikkiaan niissä on hyvä energia – ne ovat paljon enemmän osa luontoa kuin teidän aikananne.

A: Puhut jatkuvasti ”meidän ajastamme”. Kuinka vanha oikeastaan oletkaan?

- Tämä ruumiillistuma on 118 vuotta vanha. Se voi kuulostaa paljolta sinulle. Kun saasteet poistettiin ja luonto oli jälleen puhdas, se itsessään lisäsi elinaikaamme. Mielen ja ruumiin harjoitus toi oman osansa. On hämmästyttävää, miten paljon fysiikka paranee, kun ympärillä on niin paljon rakkautta ja positiivista energiaa. Säilytimme tuki länsimaisen lääketieteen parhaat käytännöt, kehitimme parantavia nanobotteja ja uutta siirräntätekniologiaa, mutta pääasiassa käytämme luonnon lääkkeitä, niitäkin vain tarvittaessa. Terveystieteiden hoito on vihdoin saanut oikean merkityksensä: se ei ole enää oireiden hoito vaan ydinongelmien ennaltaehkäisy – terveyden säilyttämistä enemmän kuin tautien parantamista.

A: Mielenkiintoista. Tuo kuulostaa todella houkuttelevalta. Miten pääsemme tulevaisuuteen?

- Antaa tuon kysymyksen olla. Sinulla pitäisi olla vastaukset siihen, jos olet oppinut jotain keskusteluistamme.

Anna huomasi, että hänellä ei ollut enää montaa kysymystä jäljellä. Hän oli piirtänyt tikulla maahan joka kysymyksen jälkeen. Nopeasti laskien hän huomasi, että hän sai kysyä enää kolme kysymystä. Hetken aikaa hän mietti, miksi opettaja oli kieltäytynyt vastaamasta hänen edelliseen kysymykseensä. Sitten hänelle valkeni. Virnistys naamallaan Anna esitti kolmanneksi viimeisen kysymyksen: ”Miten elefanttisi voi?”.

Opettaja sädehti tyytyväisyyttään ja vastasi:

- Tuntuu hyvältä kuulla tuo kysymys. Olet tullut pitkälle heräämisessäsi. Se ei tule sinulle varmaan yllätyksenä, etteivät ihmiset yhteiskunnassamme ole enää egojensa pauloissa. He ovat vähemmän haavoittuvia, helpommin lähestyttäviä ja vähemmän kulttuurin ehdollistamia.

A: Oletteko niin kuin krokotiili ja lintu? Anna esimerkki tulevaisuuden synergiasta.

- Hmm... Tuo on vaikea kysymys, koska synergiaa on kaikkialla. No selvä... Paikallisyhteisössämme kaikki 150 ihmistä olivat tulleet koolle ohjelmoimaan rakennusrobotit uudelleen, jotta ne rakentaisivat uuden kaupungin mereen. Olimme siitä todella innoissamme, ja kaikki osallistuivat täysillä useiden kuukausien ajan. Mutta aina kun pyysimme tietokoneelta järjestelmäluonnoksen, siitä puuttui jotain. Emme osanneet tarkalleen sanoa mitä puuttui. Se ei vain tuntunut oikealta. Lapsemme kuulivat pulmasta ja kaikki 28 tulivat auttamaan meitä. He järjestivät mielikuvitusnäytelmän, jonka he syöttivät tietokoneelle. Kun sen jälkeen otimme järjestelmäluonnoksen, vaikutuimme syvästi. Nyt siinä oli liukumäkiä, värejä ja luovia rakennelmia. Kaikenlaiset kalat, korallit ja muut merenelävät ympäröivät rakennelmaa täydessä harmoniassa, jopa rakennelmien sisällä. Se näytti vedenalaiselta huvipuistolta. Rakastuimme luonnokseen, ja rakennusrobotit aloittivat työnsä. Siinä vasta oli synergiaa!

A: Vau! Voin kuvitella. Muuten, huomasin ettet ole tänään käyttänyt minä-sanaa ollenkaan. Sen sijaan puhut koko ajan meistä. Olette siis kuin muurahaiset. Viimeinen kysymykseni on: Jos me olisimme kuin muurahaiset, miten suunnittelisimme ja rakentaisimme tulevaisuuden yhteiskunnan?

- Yksi historian merkkihenkilöitä tulevaisuudessa on Ajahn Brahm – buddhalainen munkki, joka elää teidän ajassanne. Hän kertoi tarinan siitä, kun hän oli kävelemässä vuorilla ja yht’äkkiä hänet ympäröi tiheä sumu. Hän ei tiennyt enää mihin suuntaan mennä, joten hän päätti palata takaisin. Valitettavasti hän ei nähnyt kättään pidemmälle, joten hän eksyi ja melkein putosi alas kallionkielekkeeltä. Jos hän ei olisi elänyt täysin hetkessä, hän olisi kuollut. Vaikkei hän tiennyt mihin mennä, hän tiesi, että hänen on mentävä alaspäin nähdäkseen selvästi. Hän kulki pois sumusta ja löysi lopulta tiensä kotiin. Anna, muista tämä: tulevaisuus kehittyy itsestään ja yllätyksellisesti. Sinun on aika luopua analyyttisestä ja ajattelevasta mielestäsi. Päästä irti ego-keskeisyydestä. Se ei vie sinua yhtään pidemmälle. Poistu sumusta. Ei sinun tarvitse suunnitella viimeistä piirtoa myöten täydellisen spirituaalista ja harmonista yhteiskuntaa, mutta voit alkaa ottaa askelia sitä kohti. Muista, ettei päämäärä ole tärkeä, vaan matka; täydellistä yhteiskuntaa ei ole olemassakaan.

Anna oli kuunnellut tarkasti, tuijottaen laskevaa aurinkoa. Nyt hän huomasi, että opettaja oli poissa. Kyyneleet valuivat alas hänen poskiaan; ilon, rauhan ja rakkauden kyyneleet. Sumu alkoi nousta. Hän nousi ylös ja otti ensimmäisen askeleen.

Lue koko kirja englanniksi:
www.mindyorelephant.org

Muista myös antaa [palautetta!](#)